

MEMORANDUM

VLADA NAJ SPREMEMI SMER ENERGETSKE POLITIKE!

Današnji način človekovega bivanja na Zemlji je na razpotju: kako bomo preživeli in živeli v prihodnosti, je odvisno tudi ali predvsem od načina pridobivanja energije. Slovenija ne more biti izjema! Glavna kriterija za presojo sedanjih in bodočih investicij v energetiko morata postati okoljska sprejemljivost (drastično zmanjšanje izpustov), dolgoročna (ne le kratkoročna) ekonomska upravičenost in socialna vzdržnost. To še toliko bolj velja za investicije, ki jih posredno ali neposredno financirajo državljani. Zato vlado in vse pristojne pozivamo, da sprejmejo sledeče odločitve in usmeritve:

I. USMERITEV DRŽAVNE ENERGETSKE POLITIKE

Aksiom nove energetske politike mora biti: investicije mora država usmerjati v brezogljične ali nizkoogljične energente, ki bodo okoljsko in ekonomsko dolgoročno vzdržni!

Zdaj je največja dolgoročna energetska investicija pri nas TEŠ6. Vendar ali je res dolgoročna? Realističen okoljski in ekonomski scenarij, ki upošteva razvoj klasičnih in obnovljivih virov v zadnjem desetletju - od leta 2000 dalje - kaže, da TEŠ6 gradimo za bistveno krajše obdobje obratovanja, največ za dobo 10 in ne za dobo 40 let kot se razglaša! S projektom TEŠ6 tako financiramo ne le socialno zgrešeno in okoljsko nesprejemljivo, temveč tudi ekonomsko napačno investicijo. Zato je nujno že zdaj narediti novo kalkulacijo in prikazati resnično donosnost TEŠ6 z upoštevanjem realnih stroškov amortizacije ob skrajšanem roku obratovanja. Ob upoštevanju tega pa se investicija v TEŠ6 ne bo izplačala. Leta 2025, ko TEŠ6 ne bo več konkurenčen in ga bo treba ustaviti, bomo za njim **podedovali neplačana posojila in degradirano okolje**. Zato poudarjamo, da vlada za neuspešno investicijo ne sme izpostaviti javne blagajne, niti posredno z garancijami, niti preko Holdinga slovenskih elektrarn (HSE), ki že danes ne dosega primerljive donosnosti na vložena sredstva; investicija v TEŠ6 bo **po desetih letih obratovanja** (po nekaterih ocenah pa že prej) **nasedla investicija**. Največja škoda pa bo razvojni **zaostanek Slovenije** v uporabi in razvoju obnovljivih virov in novih energetskih tehnologij ter **nadaljna degradacija okolja**.

Glede na to je nujno poiskati rešitev, ki naj zagotovi energetski substitut TEŠ6 in bo izvedljiva v petih letih. **Predlagamo plinsko parno elektrarno priključeno na plinovod zemeljskega plina** ter dodatno enoto za izrabo lesnih ostankov (pogojno imenovano TEŠ7). Vse to pa seveda ob **hkratnih ukrepih za učinkovito rabo energije (URE) in vlaganjih v obnovljive vire energije (OVE)**. V petih letih - od 2010 do 2015 - bi si tako, brez TEŠ6, pripravili dobro izhodišče za neboleč prehod v novo, mnogo čistejšo, manj potratno in tehnološko naprednejšo energetsko oskrbo do leta 2025. Za doseganje teh ciljev sta realni dve opciji:

- **ZELENA OPCIJA** z vlaganji predvsem v NOVO ENERGETIKO in akumulacijo energije. Tehnologije s tega področja se intenzivno razvijajo, okrog leta 2015 pa bodo tudi ekonomsko dosegljive za bolj množično uporabo brez subvencij. Možne pa bodo tudi postavitve zmogljivejših energetskih objektov, ne le za samooskrbo hiš in stanovanj. Imamo še velik neizkoriščen potencial vodne energije. Slovenija je na Sončni strani Alp, energija sonca ima velik potencial, predvsem na Krasu, Prekmurju in drugod na številnih ugodnih lokacijah. Velik, vendar še neraziskan potencial ima geotermalna energija. Za izrabo vetrne energije nimamo velikih kompleksov, zelo dober potencial pa imamo na nekaterih mikro lokacijah. Te lokacije so znane. Nujno pa bo tudi vlaganje v akumulacijo energije, kjer smo prav na začetku.

- **IZGRADNJA NEK2** z vzporednim razvojem NOVE ENERGETIKE to je OVE in URE ter aktivnih (pametnih) omrežij je druga opcija, ki pa jo bo potrebno preveriti okoli leta 2015, glede na lokalno ustreznost, varnost in nove možnosti ravnanja (reciklaža) z visoko radioaktivnimi odpadki. NEK2 in nova energetika sta komplementarni, se dopolnjujeta.

Glede na našete potenciale in možnosti za drugačno rešitev, pozivamo vlado, **da investicijo v TEŠ6 ustavi** in zahteva od okoljske, energetske in ekonomske stroke **izdelavo novega alternativnega programa pridobivanja elektrike - brez TEŠ6!**

II. UKREPI ZA DRUGAČNO ENERGETSKO POLITIKO

Za uresničitev cilja, to je pridobivanja energije iz OVE, bi bilo potrebno sprejeti dodatne konkretne ukrepe. Nekatere od njih navajamo tukaj:

- **USTANOVITEV t. i. ZELENE INVESTICIJSKE BANKE**, preko katere se bo financirala nova energetika in bo osnova za nov gospodarski zagon in povečanje konkurenčnosti. Banka naj temelji na projektnem financiranju in socialnem podjetništvu, ki je v novi energetiki najlažje izvedljivo
- **RACIONALIZACIJA PORABE** največjih industrijskih porabnikov (Talum in S I J);
- **FORMIRANJE LOKALNIH ENERGETSKIH CON** (območij) za postavitve energetskega objekta v občinskih prostorskih načrtih (OPN): male sončne elektrarne, vodne elektrarne, vetrnice in lokalna kurišča za izrabo lesnih ostankov in biomase; sprostitev nepotrebnih administrativnih ovir;
- **FINANČNE SPODBUDE** za večjo vgradnjo in uporabo LESA v gradbeništvu, industriji in obrti;
- **ZELENO DAVČNO REFORMO**: večje obdavčenje porabe energije in obremenjevanja okolja;
- **PODPORA** oziroma vključitev VLADNE v NOVE (tudi mednarodne) raziskovalne projekte (geotermalna energija, akumulacija energije itd.);
- **VKLJUČITEV** države v evropske mehanizme kolektivne energetske varnosti in stabilne oskrbe ter vključitev Slovenije v razvoj evropskega energetskega trga;
- **PREPREČITI SOCIALIZIRANJE** napak za odločitve na osnovi PARTIKULARNIH INTERESOV. Ustvariti je treba pregledne mehanizme odločanja državnih organov o velikih investicijah in opredeliti nosilce tehnoloških, okoljskih in ekonomskih tveganj.

POZIVAMO VLADO IN DRŽAVNI ZBOR, DA SPREMEMITA SMER ENERGETSKE POLITIKE! Odgovornost je na njih! To naj storita zaradi napredka Šaleške doline, države kot celote in bodočih generacij. Posojila in državni denar naj usmerita v NOVE TEHNOLOGIJE, ki nudijo številna delovna mesta in nove poklice! Obenem bi bila takšna usmeritev **podpora decentraliziranemu** razvoju Slovenije. Osnove za nove tehnologije že obstajajo tudi v domačih podjetjih. Samo prepoznati jih je treba. Ta priložnost je v Sloveniji zdaj - in je dolgo časa ne bo več.

Ne bi bilo smotno, da bi se o TEŠ6 **opredeljevali na referendumu**, ne moremo pa take možnosti izključiti. Socializacija negativnih ekonomskih, okoljskih in razvojnih negativnih posledic TEŠ6 ni več sprejemljiva! Razumna politika bo naredila vse, da skupaj s stroko poišče alternativo, brez izgradnje TEŠ6! Znanje in energija ljudi za to obstajata, le usmeriti ju je treba v to.

dr. Spomenka Hribar

Anton Komar

Vili Kovačič

dr. Mihael G. Tomšič

